

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Capvt III

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

CAPIT. III.

An ex perfectiori intellectu cum aequali lumine gloria sequatur perfectior visio Dei?

Sensus proposita controuersia e: an maior affectio illius creati conferat ad perfectionem visionis Dei, ita ut si sint duo intellectus inaequales secundum suam affectionem propriam & intrinsecam, v. g. illius angelicus & illius humanus, qui habent aequale lumen, gloria v. g. ut ex affectu sit visio Dei qua consequitur ex intellectu angelicus & lumine ut ex, quam visio consequens ex intellectu humano & lumine aequali.

Respondendum e tanquam certum quando quaeritur: an maior affectio illius conferat ad maiorem perfectionem visionis Dei, si de perfectione de maiori visionis affectione quam materiali, quam scilicet visio habet ex eo quod pendet a perfectione intellectus, sine ex eo quod habet perfectionem dependentiam quatenus pendet a perfectione principio actiuo, & quatenus ad ipsum ut tale e dicit relationem transcendentalem dependentiam, qua ab eodem principio in rade talis dependentia specificatur extrinsece tanquam a termino. Si maior affectio illius etiam cum aequali lumine gloria potest conferre ad huiusmodi maiorem perfectionem visionis Dei procedenti scilicet sicut etiam conceditur visionem corpoream & ocularem alibi per v. g. procedentem ab hia in oculo humano prout pendet ab eodem hia nobiliorem affectionem habere dependentiam, quam habet visio eadem alibi procedens ab hia materiali & corruptibili, cuiusmodi e hia lincei v. g. vel aquila, etiam visio procedenti obitu existens in oculo lincei vel aquila prout tendit in obitu sit perfectior, quam visio eadem obitu existens in oculo humano, prout ea similiter respicit idem obitum vel in ipsum tendit. illud igitur tunc remanet controuersum: an visio Dei procedens a perfectione intellectus & aequali lumine gloria sit perfectior prout tendit in obitu, ita ut per ipsam clarior vel intensius exprimitur & cognoscatur obitu sine Deo, quam cognoscatur per visionem procedentem ab imperfectiori intellectu cum aequali lumine gloria.

Ricea =

Quidum e a pfectiori illitu cum aequali lumine gloria non
procedere visionem Dei pfectiorem pbi quam scilicet Deus pfectio
aut melis cognoscatur; ita S. Thomas 1 parte, q. 12. art. 6.
manifeste. neg. oppositum, ut bene nonnulli receptiores ad-
vertunt docet 3 parte, q. 10. art. 4. ad 2. Dum aut pfectionem
visionis Dei magis e. attendendam ex pfectione luminis quam
ex pfectione illitu, illa e. particula, magis, ibi sumitur pro
particula potius, sicut internum sumitur apud divinas litteras
& Scriptores Catholicos. Idem docet Scotus in 4to dist. 49. q. 3.
art. 2. Vasquez disp. 47. a num. 32. Suarez lib. 2. de attri-
butis negativis cap. 21. Arabal disp. 22. cap. 2. & 3. Alas
in 1. de tract. 2. disp. 5. sect. 7. & alij multi apud ipsam.
e. contra opinio contra Durandum in 3. dist. 4. q. 1. Scotum
in 4. dist. 50. q. 5. Richardum dist. 49. art. 3. Cajetanum
in 3. part. q. 10. art. 4. Molinam disp. 2. in art. 6. p. 12.
S. Thoma e nonnullos alios, quos habes apud Suarez loco supradicti.
num. 3.

Probant aliqui noam propositionem: qd si ex meli-
ori illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior Dei
visio, sequeretur pbe e. in beatis visionem Dei inaequalem,
atq; inaequalitate meritorum, nempe ex inaequalitate illitus,
nisi si Angeli & ho. sint aequales quoad merita aequali lumine
gloria a Deo recipiant, ac pvide. cum Angeli hat illitum
e. q. pfectiorem quam ho., imiliter inaequalem sine
pfectionem visionem Dei habeat sine meritorum inaequalitate.

Seco haec ratio facile solvi potest, dicens quod si duo
hnt aequalia merita e. inaequalem pfectionem illitu ei, qui
hat pfectionem illitum, minus lumen dari quam alteri, nempe
solum tantum quantum cum illitu pfectiori sufficit ad effici-
endam visionem debitam illi meritis, e. q. aequali visioni
debita alteri qui hat aequalia merita sed in pfectionem illitum,
atq; ita semper quando erunt aequalia merita erit aequalis visio.

Seco probant alij hoc modo: si ex pfectiori
illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior visio, se-
queretur pbe illitum ratio sua pfectionis, compensare defectum
luminis, ita ut nullo lumine indigeret ad videndum
Deum, sed hoc e. oio falsum e. sequela antecedentis pth: qd
si illitu pfecto ut unum cum lumine ut unum producat visio-
nem ut unum v. g. e. illitu pfecto ut duo cum lumine, ut
unum producat visionem ut unum cum dimidio, illitu hat unum
gradum

gratum affectionis naturalis per se sumptis est abiq; lumine suffi-
 ciet ad Formidorem gradum affectionis visionis, & per consequens
 poterit illis per eam affectionem naturalem sufficere ad produ-
 cendam visionem sed abiq; lumine, ut in casu proposito
 ad producendam visionem habentem dimiduum unius gradus
 affectionis.

Sed per has res e firma, qd respondet qd si licet
 quando plures cae partiales ad aliquem effectum concurrunt uni-
 voci, & eodem modo, ut plures hoies concurrunt ad trahendam
 unam navim, potit una cae partialis, adeo crescere in affectione
 ut si indigeat affectione alteri ad eadem eundem effectum, quando
 hi plures cae concurrunt, sive in modo ad eundem effectum, sive
 rite concurrunt illis, si lumen ad visionem Dei, cum illis concur-
 ret ut principium effectivum quidem sed determinabile, contra vero
 lumen ut principium determinativum, qd magis infra explicabitur;
 tunc fieri n. potit qd una cae partialis qd incrementum sua af-
 fectionis potit compensare totalem defectum alteri concedi; atq;
 hoc primo manifestum e in causis intrinsicis, nam si crescat
 affectio mea aut sua crescit quidem e affectio effectus & constituti-
 ex mea e sua, nunquam hi potit adeo crescere affectio mea vel sua,
 ut ad effectum n. requiratur mea e sua, sive ut mea vel sua per se
 sumpta potit sufficere ad constituendum effectum componem.
 proterea idem potit in causis extrinsecis sive efficientibus, nam
 si verum sit, qd nonnulli docent, affectivam potam visivam cum
 aequali specie visibili efficiere affectionem visionem, profecto cresce-
 te affectione pota visiva crescit etiam effectus visionis, nunquam
 hi fieri poterit ut pota visiva abiq; specie visibili potit efficiere
 visionem, nimirum qd species visibiles in eodem modo concurrunt
 ad visionem quo ipsa pota visiva, sed diverso modo, nempe ut prin-
 cipium determinativum ipsiq; pota visiva.

Tertio, probant alij qd illis concurrat ad visionem
 beatificam qd prout hi talem vel talem affectionem, sed precise
 prout e pota vitalis, ut potit, ingruens, ex eo qd illa concurrat ad viti-
 orem ut ei tribuat solum vitalitatem, atq; qd illis sit affec-
 tivus, nihil confert ad vitalitatem visionis, siquidem visio n.
 potit ee magis vel minus vitalis, sed vis visio e eodem modo vel
 ex vitalis.

Sed contra hanc rationem e, qd si illis precise prout
 e pota vitalis concurreret ad visionem beatificam, sequeretur
 etiam potam visivam e quamlibet aliam potam sensitivam,
 cum

cum sit pura vitalis, p̄c̄ eleuari ad videndam Deum, sed con-
 sequens est factum, ut uolbat ex naturis &. q̄ si huius
 n̄as, quam impugnam, quando asserunt illudum p̄c̄ise ut
 vitalem concurrere ad visionem, su ment illudum ut vitalem
 n̄ vitalitate coarctata de vitalitate illius, eadem r̄a sic ex-
 phicata refelletur sequenti impugn̄oe.

Secundo igitur calet p̄o impugnatur, q̄a visio Dei
 ab illu h̄t n̄ solam vitalitatem, sed etiam totam suam entitatem,
 quidem verē tota entitas est tota p̄fectio visionis beatificae
 effectiue p̄oat̄ etiam q̄ illu tanquam ab infiro Dei, neq̄
 p̄uequam ē in visione, q̄ ab illu n̄ dependeat effectiue.

Deniq̄ atq̄ sic probant: illu creat̄ n̄ p̄out ē
 talis vel talis p̄fectionis sed ut illu ē, sive, ut ip̄i loquuntur,
 p̄out h̄t capacitatem visionis Dei ad eandem visionem deus-
 p̄m, atq̄i oēs illu in r̄a capacitatis visionis conueniant
 q̄ in ea differunt & necesse ē ut p̄fectio visionis, taxetur a
 lumine, nullo habito respectu ad p̄fectionem sualem illu.

Secundo contra ē, q̄a ip̄i n̄ emnant r̄aem cur illu
 creat̄ n̄ p̄out ē talis vel talis p̄fectionis, sed sub r̄aē cor̄ illu
 claretur per lumen ad visionem, in quo ē tota difficultas. Secundo
 contra ē q̄a factum ē illudum creatum p̄c̄ise p̄out ē apex visio-
 nis per lumen eleuari ad visionem, nam si hoc ē verum, inde sequens
 illudum per lumen eleuari solum ad recipiendam visionem, n̄ autem
 ad eam efficiendam, q̄a capacitas solum ē ad recipiendum, n̄ ad effi-
 ciendum.

P̄t̄ igitur a nobis r̄a p̄p̄ta conctis: q̄a gr̄a
 sanctificans eleuat subitiam illudum creatam ad conuicandum
 cum Deo in bonis r̄aialib, sive ad hoc ut ip̄a sit gr̄a Deo &
 filia eij acceptus, eleuat, inquam, illam p̄out ip̄a ē sub-
 istantia illudua, creata in genere, ē p̄c̄ise p̄out ē capax
 p̄c̄ite coicicis, n̄ a. p̄out ē talis vel talis subitja illudua,
 sive p̄out h̄t talem vel talem p̄fectionem & etiam lumen gl̄ie
 ad efficiendam visionem Dei eleuat illudum creatum q̄ p̄c̄is
 ē illu subitja illudua creata in genere, ac p̄m̄oē n̄ ele-
 uat illam p̄out h̄t talem vel talem p̄fectionem maiorem vel
 minorem & maior p̄fectio illu nihil confert ad p̄fectionem
 visionis, ac p̄m̄oē illu creat̄ p̄fectior cum aguali lumine
 gl̄ie n̄ p̄ p̄duera visionem Dei p̄fectiorem, q̄a n̄ concurrir
 p̄a visionem Dei nisi p̄out eleuetur ad lumen. Primum aut
 constat, q̄a gr̄a sanctificans respicit subitiam intellectiuam
 creatam

creatam eundem a & in genere, n. a. prout substantia talis
 vel talis affectionis, & deo, grāa sanctificans ut q. v. g. nūc po-
 natur in hora nūc in Angelo, n. magis hunc hēt affectuorem
 elevat quam illum, nūc hōiēm hēt imperfectiorem facit minus
 patrum Deo aut minus filium eius adoptivum. Prima consequē-
 tior: qā lumen gloriae ē puritas grāa sanctificantis consequens
 ad eam in patria ē in statu n. via sed firmi. Et debet ēē grāa
 proportionatum, ac prout sicut grāa sanctificans n. respicit
 vel elevat substantiam illatram nisi prout ē substantia illatua,
 in genere, nūc prout participat rāōem cōmē substantia illatua,
 ita etiam lumen gloriae n. respicit & elevat illatm creatum,
 nisi prout ē illatm substantia illatua creata in genere, ali-
 quam n. respicit & elevaret illatm prout ē talis vel talis
 affectionis, n. cōs proportionata duo primo ē rāōem
 principis, nempe grāa sanctificantis, rāōem respicit & ele-
 varet ebtē suum sub rāōe magis contracta, quam grāa sancti-
 ficans respicit & elevat suum, cum tñ n. sit rāō sufficiens huius
 similitudinis, & puritas quantum fieri potest debeat ēē proportio-
 nata suo principio.

Confirmatur eadem rāō: qā grāa habituali
 ad cōmūcādem in bonis immutabilibus, nūc ēe amicitiam & filiam
 Dei adoptivam, elevat substantiam illatram ut substantia illatua ē
 abstractedō ab differentiis illis & similiter lumen gloriae ele-
 vat illatm creatum ut ē illatm, creatū abstractedō a quacūq;
 differentiā affectionis. An n. potest. Conseq. potest a puritate rāōis
 nam idē grāa habituali elevat substantiam illatram ut ē sub-
 stantia illatua abstractedō ab oī differentiā affectionis, qā ipsa
 met grāa ē sōa supernaturalis, atq; sicut filium gloriae n. ē magis sōa
 naturalis & etiam ipsum debet elevare illatm creatum ut ē
 sicut creatū in cōmū abstractedō ab hac vel illa differentiā
 affectionis naturalis, & per consequens ex affectu illatm cum
 aequali lumine gloriae n. potest provenire affectus Dei visio.

Objec. 1mo: quando dua cāe efficiunt simul
 eundem effectum qd maiorem affectionem alteri cāe prou-
 dunt effectus affectus & etiam ex affectu illatm cum aequali
 lumine gloriae proudit visio Dei affectus. An n. in quo solo
 ē tota differentia, potest dupliciter. Primo quidem eadem
 pōtē visio oculi affectuorem efficit visionem circa idē
 obiecti n. hōiēm affectuorem ipsem visibilem eundem obiecti.
 2do potest: qā dēem artifex meliori vistro efficit affectus
 opus

opus artificiosum.

¶ Quid dicitur. An quando dua caa efficiunt simul eundem effectum is producitur effectus p maiorem perfectionem alterius caa, quando in hunc ratiōem maioris perfectionis hōt maiorem proportionem ad producendum effectum concedo, quando verō ratiōe maioris perfectionis nō hōt maiorem perfectionem proportionem ad producendum effectum nego. Hinc, e. conseq. qd illud perfectior licet prout ē illud hōt aliquam proportionem, ut eleuetur a lumine ad efficiendam dei visionem, nō tñ ratiōe sua maioris perfectionis nāctis hōt maiorem proportionem ad producendam visionem, beatificam, nempe eo qd illud perfectior nō ē perfectior sed tñ ut sub ratiōe cuius illud creati respicitur a lumine, & ab eo eleuetur. Ad primam probationem antecedentis qd perfectiorem spem obiecti visibili qua talis ē, si tñ in aequali pota virtute efficiat perfectiorem visionem, ratiōe sua maioris perfectionis nāctis ē magis proportionatam ad producendam visionem eiusdem obiecti, & ideo talem spem simul cum eadem vel aequali pota potē efficere meliorem & perfectiorem visionem in oculo, perfectior. a. illud ratiōe sua maioris perfectionis nāctis nō hōt maiorem proportionem respectu visionis beatificae, sicut nec oleum nec balsamum, licet sint multo perfectiora secundum suam nāam quam sit aqua, hōt maiorem proportionem ad producendam grām in sūro chrismatis, quam in aqua baptismi sūro, nō tñ aqua, oleum, & balsamum phisice concurrant ad productionem grāe. Ad 2dam eundem antecedentis probationem similiter qd instrū artij, etiam quatenus perfectior ē habere maiorem proportionem ut ab artifice eleuetur ad efficiendum opus artificiosum, & ideo artifice instrū meliori & perfectiori effectus opus artificiosum potē efficere.

Obijes 2do: spes nāctis illud licet concurrant per potam obiectivalem cum habitu fidei ad actum eiusdem virtutis, si tñ sint meliores & clariores cum aequali habitu fidei generant meliorem & perfectiorem actum fidei, sicut Theologus cum aequali habitu fidei hōt meliorem & perfectiorem actum fidei de mysterio Trinitatis v. g. & etiam perfectior illud cum aequali lumine gloriæ poterit producere visionem perfectionem dei.

Respondent nonnulli concedendo hinc, & negando conseq. qd spes nāctis, inquirunt, eleuantur ad actum fidei non

non uterque, sed iuxta proportionem ipsarum specierum, species p. distincta elevatur ad producendum actum fidei distinctum, species vero minus distincta ad producendum actum fidei minus distinctum, quia unaquaeque species, ut aiunt, elevatur in quantum est species, sed in quantum est species talis obiecti, et in quantum habet proportionem ad illud ad hoc ut circa idem obiectum producat actum supernaturalem, quare cum una species melius vel clarius representet obiectum quam altera, deo etiam actus fidei potest esse inaequales pro inaequalitate speciei; contra vero intellectus, inquit, elevatur ad visionem Dei tanquam ad obiectum ad quod nullam habet proportionem, ac proinde cum omnes illos creati sint ex improportionati ad idem obiectum nempe Deum, oes eleventur eodem modo ad operationem sibi improportionatam, non eleventur, sicut species in quantum habet proportionem ad hoc, vel illud obiectum in quo sunt inaequales, sed eleventur sub ratione communi illius sub qua oes habent aequalem improportionem ad obiectum divinum.

Sed contra hanc proportionem est, quia licet species abstractiva representans Deum elevetur prout est species representans tale obiectum, non tamen inde necessario sequitur, quod species clarius et melius representans Deum, quae est in Theologo, in eo etiam causet actum fidei de ipso Deo perfectionem, quam habet rusticus de eodem obiecto, eo quod rusticus habet speciem imperfectiorem Dei representativam, nam species Dei representativa potest concurrere ad actum fidei de ipso Deo non prout habet talem vel talem perfectionem individualement, sed prout est species representativa talis obiective Dei.

2do contra est, quia inter speciem inserientem actui fidei supernaturali est intellectum in ordine ad visionem ponit hoc discrimen, quod species elevatur prout habet proportionem ad actum supernaturalem. contra vero illius creati elevatur ad obiectum infinitum cum quo nullam habet proportionem, non bene. d. assignat huiusmodi discrimen, quia sicut species abstractiva representans Deum elevatur immediate ad actum fidei supernaturalem versante circa Deum, ita etiam illius creati elevatur immediate ad visionem versantem circa Deum, et sicut species abstractiva Dei, ut est species talis obiecti, habet proportionem ut elevatur ad productum actum fidei supernaturalem, ita etiam illius creati habet proportionem ut elevatur ad visionem Dei.

Quod si dicant intellectum creatum prout habet rationem

rationem eorum illis creati habere huiusmodi proportionem, n. a. prout e. talis vel talis affectionis, contra vero speciem Dei representativam n. totam prout e. species talis obiecti, sed etiam prout e. talis vel talis affectionis habere proportionem ad actum fidei supernaturalis, & vero speciem meliorem pro caritate affectivam actum fidei supernaturalis.

Contra e. qd. Auctores praedictae proportionis n. assignant nec potest assignare, rationem cur talis species prout e. affectus representativa Dei potest habere proportionem ad eorum actum fidei supernaturalis affectionem, contra vero illius affectus ut talis, n. habet proportionem ad eorum affectionem Dei rationem quam caritas illius affectus.

Ademq. huic objectioni cum Arubal dix. 22. cap. 4. num. 22. & Pasquer apud ipsum negando Ans. & dicens species meliores vel affectiviores intervenientes actus fidei caritate affectionem apprehensionem terminorum de quibus dicitur, qd. cum huiusmodi apprehensio sit naturalis, species affectiviores naturales potest conferre ad maiorem affectionem eandem apprehensionis. Contra vero cum apprehensio eorum terminorum sit naturalis, e. actus fidei ad eorum concurrat sit supernaturalis, e. ad illum apprehensio terminorum concurrat ut elevata, deo ex eo qd. affectivior species caritas affectivior apprehensio, n. licet inferre. qd. etiam affectivior apprehensio caritas affectivior actum fidei supernaturalis, imo, ut notat Arubal ibid. sapienter contrahit ut hoc est simpliciter qd. qui habet imperfectam apprehensionem terminorum fidei, maiori affectione quam hoc est ingenio e. docti per assensum supernaturalis operentur circa res fidei.

Dices: experientia constat Theologum habere affectionem essentiam fidei supernaturalis de ipso Deo v. g. quam Theologus videt, ut sit ex reflectione illius quam Theologus potest habere supra naturam actum fidei supernaturalis.

Res negando talem experientiam, qd. etiam negamus nos per actum reflexum vel experimentalem esse noscere immediate nos actus naturales, ut rati probavimus in Tractatu de Fide, spe, & caritate, e. colligitur ex eo qd. cum huiusmodi actus sint extra naturam, n. sunt intra latitudinem obiecti naturalis nostri illius, ac proinde idem illius n. potest circa illa fieri per cognitionem experimentalem, quae e. naturalis.

Obijciat ultimo: n. implicat sua naturam elevans, illud ut affectivior ad eliciendam visionem beatificam & potest dici

diei & lumen gloriae huiusmodi, ac prout ex affectione illius
cum aequali lumine potest provenire melior & perfectior Dei visio.

Pro primo potest dici transeat, hinc, negando consequens: quod
illo modo poteretur lumen gloriae non esse proportionatum gradui
habituali, cum tamen sit eius propria, ut constat ex supradictis.

Re. Sed & negando hinc, quod cum efficere Dei visio-
nem & eam recipere sint necessario connexa, & illius perfectior non
habet maiorem proportionem ad recipiendam visionem beatificam, quam
illius perfectior, cum omnes illius creati secundum suam naturam, ac rece-
dant a conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus, nec illius imper-
fectiori sit magis inebita visio beatifica quam illius perfectiori,
hinc profecto sequitur nec illius perfectiorem habere maiorem
proportionem ad efficiendam visionem beatificam quam habet illius
perfectior, & per consequens nec velle fore signales & potibiles, quae
tenent illius perfectiorem et talis est ad efficiendam visionem beati-
ficam.

Ex his a. necessario sequitur nec illum illius quan-
tumvis perfectum esse potibidem ex quo cum aequali lumine gloriae
perfectior Dei visio provenire potest, quod cum quilibet illius creaturae
perfectioris potibiles infinite distet a Deo, nullo modo potest illi esse
debitum commercium sine ^{conversacione} conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus,
curis huiusmodi est visio intuitiva Dei, contra est illi debita cognitio Dei
abstractiva, ut subiecta ⁱⁿ illius, efficiatur in ordine ad
Deum ut ad suum principium, hoc est, potest illum colere, vene-
rari &c. ac prout cum quilibet illius creaturae curis huiusmodi perfectioris
infinite distet a Deo, hinc & visio ut Dei sit signa per illius
exigentiam, nullo illius creaturae, hinc alio perfectior, sit habere ma-
iorem proportionem ad recipiendam vel efficiendam Dei visio-
nem, quam habet illius imperfectior, & per consequens nullo illius
perfectior cum aequali lumine gloriae potest efficere perfectiorem Dei
visionem.

CAPITULUM III

An lumen gloriae habeat rationem speciei impressae?

Sensus propostio controversiae est: an lumen gloriae sit species reprae-
sentans illius creaturae ipsum Deum, sicut species impressa Petri v. g.
exhibens in Angelo ei Petrum representat. ut a. melius sensus
eandem controversiam persequitur.

Adver =